

Laudate Dominum

Az Üllői Katolikus Egyházközség negyedévenként megjelenő lapja. XVII. évfolyam 4. szám

A Szeplőtelen fogantatás ünnepén

A híres római Spanyol Lépcső lábánál, Spanyolország szentszéki nagykövetségének épülete előtt van egy hatalmas oszlop, a tetején nagy bronz Szűzanya-szoborral, amely a szeplőtelen fogantatást ábrázolja. Hagyomány, hogy a mindenkori pápa december 8-án, Szeplőtelen fogantatás ünnepén, a téren összesereglett több ezer ember előtt imádkozik, majd egy daru segítségével babérmagokkal megkoszorúzzák a Szűzanya szobrát. Magyarországon a Mária-ünnepnek a Szeplőtelen fogantatás nem tartozik a populáris ünnepek közé, nem úgy a mediterrán területen, mint Olasz- vagy Spanyolország, ahol munkaszüneti nap is.

De voltaképpen mi is ennek a Mária-ünnepnek a jelentősége a többihez képest, mit is ünneplünk ezen a napon. Természetesen a Szűzanyát, illetve azt a kegyelmi ajándékot, amelyben őt a Mindenható részesítette, és minden, valaha élt és a jövőben megszülető ember elé helyezte őt azzal, hogy bűn nélkül való. A Mindenhatónak azt az egyszeri kegyelmi ajándékát ünnepeljük, hogy Máriát mint Istenszülőt, aki világra hozta a Megváltót, Jézus Krisztust, már a fogantatása pillanatától megőrizte minden büntől. Soha, senki mással nem tett ilyet a Mindenható, kizárólag egy emberrel, a Szűzanyával.

Hogy Mária bűn nélkül fogant, azt az Egyházban sokan vallották a kezdetektől fogva, mondván, Máriát különleges hely illeti meg az emberek között annak okán, hogy méhében fogant Jézus, a Megváltó, így Isten megőrizte őt minden büntől. Ahogy Szent Ágoston is írta: „Az áteredő büntől ki kell vennünk egyet s egyedül a Szent Szűz Máriát.” Hiába van jelen ez a gondolat, meggyőződés az Egyházban kezdetektől fogva, évszázadokon keresztül viták tárgyát képezte, s a Mindenható évszázadokon keresztül készítette elő, alakította a maga bölcs módján Isten népét, hogy a megfelelő időben tegye az egész Egyház és minden hívő katolikus számára követendő hittétellé.

S ha bárkinek nem lenne elegendő a IX. Piusz által 1854. december 8-án kihirdetett hittétel, a Szűzanya a maga jelenlétével is megerősítette ezt a dogmát. Négy évvel a pápai bulla kihirdetése után egy a spanyol határhoz közeli kis falu, Lourdes mellett, egy patak menti barlangnál egy francia parasztlánynak, Bernadette Soubirous-nak megjelent egy fénybe öltözött csodálatos női alak, aki az mondta magáról, ő a Szeplőtelen Fogantatás. Ezt a Mária-jelenést még további 17 követte, s ma Lourdes az egyik legismertebb zarándokhely a katolikus világban.

Karácsonyra készülődvén, az adventi időszak elején üdvös, ha a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén figyelmünk az Istenszülő Szűzanyára helyeződik egy kis időre. Sok szó esik manapság – joggal – a férfiak és a nők közötti jogegyenlőségről. Nos, ennek kapcsán érdemes megemlíteni, hogy Isten épp egy nőt tett a legtökéletesebb emberré, ezzel is kiemelve az anyaság szinte felfoghatatlan titkát, amely nélkül megváltás sem lenne. A Szeplőtelen Fogantatás ünnepe sarkalljon mindnyájunkat arra is, ha már bűn nélkül nem tudunk élni, de az adventi bűnbánati időszakban tisztítsuk meg lelkiünket, hogy lélekkben felkészülten várjuk az Úrjövétet.

Üllő, 2019. Szeplőtelen fogantatás ünnepén

Farkas Vajk

Egyházközségi hírek

Karitás csoportunk az idei adventben is megszervezi a rászorulóknak részére a szokásos tartósélelmiszer-gyűjtést december 1-től 12-ig, melyhez kérjük a kedves hívek segítségét is. December 14-től lehet a csomagokat kiszállítani, kérjük, hogy aki ebben részt szeretne venni, az jelentkezzen a karitásvezetőknél.

A december 21-i rorátén a Keresztelő Szent János Kórus végzi a zenei szolgálatot.

December 24-én, kedden, délután 16 órakor lesz a pásztorjáték, amelyen fellép a Keresztelő Szent János Kórus, a Magnificat Gyerekkar és hittanos gyermekeink, erre az alkalomra mindenkit szeretettel várunk!

Ugyanezen a napon éjféli misét is tartunk a szokott rendnek megfelelően.

Karácsonykor, december 25-én az ünnepi rendnek megfelelően 7.30-kor és 9.30-kor lesznek szentmisék.

Szent István vértanú ünnepén, december 26-án csak 7.30 órakor lesz szentmise.

December 29-én, Szent Család ünnepén a szokásos vasárnapi rendnek megfelelően 7.30-kor és 9.30-kor lesznek a misék.

December 31-én délután 17 órakor tartjuk év végi hálaadásunkat.

Január 1-jén, Szűz Mária Istenanyaságának ünnepén reggel 9 órakor lesz szentmise.

Hálásan köszönjük Mindenkinek az alapítványunknak utalt támogatásokat, illetve a tavalyi évben felajánlott szja 1%-okat.

2019. január 1-jén 346.858 Ft volt az alapítvány számláján, szeptember 30-án a folyószámla egyenlege: 9.055.526 Ft volt. Ezt az összeget a banki költségek levonása után az egyházközség jelenleg folyamatban lévő nagy beruházásának (új közösségi házunk építése) támogatására fordítjuk.

Kérjük, hogy a jövőben is támogassák lehetőségükhöz mérten alapítványunk céljait, és ne feledkezzenek meg az szja 1%-ról sem.

Az Üllői Templomért Alapítvány számlaszáma: 14100574-19960749-01000008

Köszönettel: Üllői Templomért Alapítvány Kuratóriuma

Szent Kereszt-zarándoklat

2019. szeptember 14-ére megszerveztük a II. üllői zarándoklatot, Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe alkalmából. Ekkor két történelmi eseményre, Krisztus keresztjének megtalálására, valamint visszaszerzésére emlékeztek az Egyház. E nap története 335. szeptember 13-ára nyúlik vissza, amikor Jeruzsálemben felszentelték a bazilikát, amelyet Nagy Konstantin császár emeltetett Krisztus sírja fölé. A Szent Keresztet Nagy Konstantin császár édesanyja, Szent Ilona találta meg Jeruzsálemben. A Keresztet szeptember 14-én ünnepélyesen felmutatták az összegyűlt népnek. Innen az elnevezés: Szent Kereszt felmagasztalása. Az ereklyét, amelyet később elrabolták a perzsák, Hérakleiosz császár 630 körül szerezte vissza és vitte őrzési helyére – a legenda szerint mezítláb, szegényes ruhában, a saját vállán.

A kereszt hitünk központi jelképe és tartalma. Átala nyertük el megváltásunkat, a kereszt útján mutatta meg Isten irántunk való végtelen szeretetét. Titkát Krisztus feltámadása tárja fel. Jézus Krisztus megfeszítése előtt a

kereszt a legnagyobb tehetetlenség és szégyen jele volt; ám feltámadásával a remény, a győzelem és a szeretet jelévé vált. A kereszt az ókori és kora középkori keresztény hitvilágban és művészetben győzelmi jel, az üdvösség fája, amelyen Krisztus királlyá dicsőül.

A tavalyi évhez képest idén eggyel több keresztet látogattunk meg. Kora tavasszal - az őszi sikertelen kutakodás után - egy kis csapat (Zentai Ibolya, Szabó Tamás) Zentai István irányításával megtalálta Üllő kilencedik, elveszettnek hitt útszéli keresztjét, az üllői Sportliget lakóparknál lévő keresztől kb. 400 méterre a vasút túloldalán.

Augusztus 29-én és szeptember 4-én délután egy kis csapat megtisztította a kereszt környezetét a zarándoklat előtt (ezen részt vett Szabó László, Böjte Zoltán és Zentai István).

Szeptember 14-én a reggeli mise után összegyűltünk és áldás után elindultunk a keresztek meglátogatására.

Az útvonal a következő volt:

1. Templom tér
2. Katolikus temető
3. Ócsai-Kinizsi u. sarok
4. Hunyadi u – Mező u - Vörösmarty u. sarok
5. Pesti út (Hatháza)
6. Állomás-Ecséri sarok (Kemencés büfé)
7. Vasút melletti
8. Sportliget lakóparki felüljáró
9. Pesti út - Wesselényi utcai buszmegálló, és vissza a templomhoz.

Zentai István

Pesti út (Hatháza)

Sportliget lakóparki felüljáró

Az elveszettnek hitt kilencedik kereszt

Temető

"Azt a keresztet, ami most annyira nyomja válladat, mielőtt elküldte volna hozzád az Úr, mindenható szemével megvizsgálta, szerető irgalmával átmelegítette, mindkét kezével méregette, vajon nem nagyobb-e, nem nehezebb-e a te számodra, mint amennyit elbírsz.

Aztán megáldotta, szent kegyelmével, irgalmával megillatosította, reád és bátorságodra tekintett, és így érkezik a mennyből a Kereszt, mint Isten köszöntése, mint a te Istened szeretetének irgalmas ajándéka."

Szalézi Szent Ferenc: A kereszt

Megemlékezés papjainkról

2019. augusztus 25-én az üllői egyházközség a Történelmi Vitézi Rend üllői alegységével közösen megemlékezett az elmúlt évszázadok alatt Üllön szolgáló plébánosokról. A megemlékezés apropója Felsőkubini és deményfalvi Kubinyi Endre halálának 80. évfordulója volt. Ennek kapcsán felkutattuk a plébánosok neveit és szerveztünk egy megemlékezést.

De mi is egy pap feladata? A pap egyrészt hívei hitéletének pásztorja, másrészt a rá bízott közösség egyházi ingatlanainak gazdája. A papi szolgálat nehéz, hiszen a papoknak nemcsak örömmel, hanem fájdalommal, szenvedéssel, fizikai és lelki betegséggel is szembesülniük kell.

Milyen legyen a pap? Ezt meghallgathattuk egy középkori latin kódex ismeretlen költőjének verséből:

„Legyen a pap egészen nagy, de legyen kicsiny is, mint a gyermek. Előkelő, mint királyi vér, és egyszerű, mint kerges tenyér. Legyen hős, aki önmagát legyűrte, ember, ki harcát

Istennel küzdte. Forrása szentelt életerőknek, nincs helye többé benne a bűnnek.”

Az Üllön szolgáló plébánosok névsora

1470 - Írásos bizonyíték van róla, hogy volt már plébánia és pap, akinek nevét nem ismerjük: "Tamás esztergomi érseki helynök az üllői plébánost bízta meg, hogy a budai pálosok kenderesi birtokán erőszakoskodó Kenderessy Balázst kiközösítse."

1546

1727 - 1728

1728 - 1751

1751 - 1770

1770 – 1771

1771-ben 5 hónapig

1771 – 1777

1777 – 1786

Miklós nevű pap

Perneky Ferenc

Schúnyi Ádám

Modrovich György

Eősz Ferenc (főesperes, kanonok)

Bunkóczy Ferenc

Fehérpataki Antal

Béress József

1786 – 1794	újra Modrovich György
1794 – 1801	Szabó József
1801 – 1832	Schimpl József (kanonok)
1832-ben pár hónapig	Rátskay Ferenc (esperes)
1832 - 1836	Szarvas Ferenc (olvasó kanonok)
1837 - 1839	Vincze Károly
1839 – 1881	Hegedűs Ignác (kerületi esperes)
1881 – 1883	Hegedűs István
1883 kb 1 hónap	dr. Karaly Imre (helyettesítő)
1883 1 hónap	Sípos Imre (helyettesítő)
1883 – 1884	Rózsahegyi Gyula (kanonok, főesperes)
1884 3 hónap	Mocza Imre (helyettesítő)
1884 – 1902	Graeffel Elek
1902 – 1930	Kubinyi Endre (szentszéki tb. tanácsos)
1930 – 1943	Szabó Jenő (kanonok)
1943 – 1960	Alexy Rezső (szolnoki főesperes)
1960 – 1961	Kiss János Gábor (adminisztrátor)
1961 – 1963	Szabó Ferenc (esperes)
1963 – 1968	dr. Korompay (Klekner) Tibor (pápai kamarás, címzetes apát)
1968 – 1999	dr. Léber Lipót

Források: Fehér László, Üllő története című könyv írója, Fehérné Fazekas Anett, a helytörténeti gyűjtemény kezelője, Historia Domus, Zentai István saját kutatása

Az idei évben évfordulás papjaink

255 éve (1764) született Szabó József és szentelték pappá Fehérpataki Antalt.

240 éve (1779) halt meg Fehérpataki Antal.

225 éve (1794), hogy végleg befejezte Üllőn a szolgálatot Modrovics György atya, aki kétszer is szolgált településünkön. Az ő ideje alatt épült a jelenlegi templom.

225 éve kezdte meg szolgálatát Szabó József Üllőn.

195 éve (1824) született Graeffel Elek.

180 éve (1839) halt meg Vincze Károly, 1824-ben papneveldei alkormányzó volt.

135 éve (1884) mondott le az üllői szolgálatról Rózsahegyi Gyula és visszament tanítani Vácra.

135 éve kezdte meg szolgálatát Graeffel Elek Üllőn.

130 éve (1889) született Szabó Jenő.

85 éve (1934) szentelték pappá dr. Korompay (Klekner) Tibort. Az előző rendszer alatt 1957-ben letartóztatták a gyűjtő fogházban raboskodott. A háború után ő pótolta az orgonát. 1994-ben tartotta a gyémántmiséjét.

80 éve (1939) halt meg Budapesten augusztus 26-án, és lett eltemetve augusztus 30-án Üllőn Felsőkubinyi és deményfalvi Kubinyi Endre. Tiszteletbeli szentszéki tanácsos és szentszéki ülnök, vasmisés áldozó pap. Az Országos Magyar Méhészeti Egylet alapítója és alelnöke. Üllői plébániáján egymást váltották hazánk legnevesebb méhészt és méhésztani szakemberei — tanácsért, okulásért és láttnivalóért, az üllői híres Kubinyi-méhésztanban. Többek között ő javasolta az Országos Gyermekegészségügyi Társaság üllői fiókjának létrehozását. Vargha Béla főjegyzővel együtt vitték végbe a Pestvármegyei Gazdasági Faiskolának Üllőre telepítését. Az ő ideje alatt indult meg a templom felújítása. Három új tantermet emeltetett. Neki köszönhető a ma is működő Szent András lélekharang.

20 éve (1999) halt meg Üllőn dr. Léber Lipót. 1947-ben örök fogadalmat tett a szalézi rendben. 1964-ben teológiai doktorátust szerzett. Sikeresen felújíttatnia a templomot.

Emlékezzünk rájuk tisztelettel és köszönjük meg a Jóistennek a szolgálatukat.

Van még egy kettős évfordulásunk:

20 éve (1999) kezdte meg szolgálatát Kovács Kornél Üllőn, aki az idén ünnepelte ezüstmiséjét.

A megemlékezéshez kapcsolódóan 2019. augusztus 31-én rendbe hoztuk a katolikus temetőben az üllői papok síremlékeit. A munkáját felajánlásban végezte Halla István sírköves. Ezúton is köszönjük a segítséget Gyetvai Gábornak, a temető üzemeltetőjének.

Zentai István

Szent Luca napja a katolikus népi kalendáriumban

Az advent a karácsonyra való előkészület négyhetes szent ideje, az egyházi év kezdete, amely a Szent András napjához (nov. 30.) legközelebb eső vasárnapkal kezdődik és karácsonyig (dec. 25.) tart. Ez idő alatt több jeles nap is kiemelt szerepet kapott a katolikus népi kalendáriumban. Az egyik legismertebb nap december 13-ához kapcsolódik. Szent Lúcia, avagy Luca a hagyomány szerint a 3. században, Sziciliában élt. A gazdag családból származó lány szüzességi fogadalmat tett Krisztusnak, vagyonát a szegények között osztotta szét, s amikor szülei egy pogány férfihoz akarták férjhez adni, inkább a vértanúhalált választotta. A legenda szerint amikor a pogány bíró elrendelte, hogy gyalázzák meg, a Szentlélek Luca segítségére sietett, s olyan nehézzé tette testét, hogy meg sem tudták mozdítani. Amikor máglyára vetették, a lángok kialudtak, végül karddal döfték át a torkát.

Egy másik legenda szerint, amikor kérésre a szeme szépségét dicsérte, kivájta azt, de csodás módon visszakapta látását, és szemei még szebben csillogtak. Az 5. századtól tisztelt vértanú szűz a vakok, szemfájósok, torokfájástól szenvedők, az utcanők és menyasszonyok védőszentje lett, ünnepének pedig december 13-át tették meg. A magyar középkorban Luca még nem tartozott a tiszteltebb női szentek közé, bár nevét a misenaptárainkban megtaláljuk.

Patrónusként sem igen fordult elő napjainkig. Keresztnévként csak a legutóbbi évtizedekben jött divatba, a névadás jellemzően nincs kapcsolatban a vértanú szűz alakjával.

Kevés olyan jeles nap van, amelyhez annyi hiedelem és szokás kapcsolódna, mint Luca napjához. Ez a nap éppúgy alkalmas volt termékenységvarázslásra, mint házasság-, halál- és időjárásjóslásra, bizonyos női munkák tiltására, valamint a lucaszék készítésére.

Ákár csak a téli ünnepkör más napjain, ilyenkor is jósoltak az első látogatóból a várható állatszaporulatra. E napon a cél elsődlegesen a tyúkok termékenységvarázslása volt. Ehhez kapcsolódott a nők munkatilalma is. Országszerte úgy tartották, ha ezen a napon fonnának vagy varrnának, akkor ezzel bevarrnák a tyúkok fenekét. Luca-napkor tilalmas munkának számított még – a varráson, fonáson kívül – a mosás, lúgozás, kenyérsütés. A női munkák egy részének tiltása a tyúkok termékenységvarázslásával volt kapcsolatos, akár csak az előírt munkák. Általában tollat fosztottak ezen a napon, hogy a tyúkok könnyen tojjanak. Mindenfajta fejtő-, bontómunkát alkalmasnak tartottak. Az Üllőhöz közeli Pándon tollat fosztottak és babot fejtettek. Luca napját gonoszjáró napnak tartották az egész magyar nyelvterületen, ezért különösen a boszorkányok rontása ellen kellett védekezni (fokhagymával, kereszttel). A praktikák, mágikus eljárások és szövegek a tyúkok szaporaságát, tojáshozamának növekedését igyekeztek elősegíteni. A Dunántúl és az Ipoly-mente egyes falvaiban a közelmúltig szokás volt a Luca-napi kotyolás. Fiúgyerekek házról házra járva mondták, énekelték a termékenységvarázsló, „Luca-Luca, kitty-kotty, tojjanak a tyúkok!” kezdetű, tájanként eltérő szövegű mágikus mondókájukat. A lucázók, kotyolók térdük alá szalmát tettek, amit azután a

gazdasszony a tyúkok alá vitt. Ha nem kaptak adományt, fenyegetőztek: „Egy csibéjük legyen, az is vak legyen!” A lucázó fiúknak azért is örültek, mert a hiedelem szerint, ha fiúgyermek érkezett elsőnek a házhoz, „szerencse lett a tyúkok körö”, ha azonban nő jött volna, a tyúkok nem tojnak és nem hevernek meg. Sőt, attól is féltek, hogy egész évben törni fognak a tányérok.

Általában tiltották ezen a napon a kölcsönadást, így a házaktól semmit sem adtak ki, nehogy a boszorkány rontása kerüljön rá. Jósló, varázsló eljárások között szerepel Luca-napkor is a tollaspogácsa, lucapogácsa készítése (ha Pál-napkor sütik, pálpogácsának nevezik). A jósló eljárás lényege az, hogy akinek sütés közben a pogácsáján a toll megperzselődik, annak közeli halált jelez. Luca napján számos házasságjósló eljárás volt ismert. A sült pogácsa mellett a főtt gombóccal úgy jósoltak a jövődöbelire, hogy mindegyik gombócba egy-egy férfinév rejtettek cédulára írva, s amelyik a leghamarabb feljött, úgy vélték, hogy abban a gombócban rejtőzik a jövődöbeli neve. Ahol több lány volt a családban, úgy jósoltak, hogy a saját neveiket tették a gombócba. Amelyiké legelőször jött fel, úgy tartották, az megy elsőként férjhez. Luca napján, akárcsak Katalin-, András- és Borbála-napkor, sokféle szokás volt, hogy gallyakat vízbe tettek, s ha

karácsonyra kizöldült, a leány közeli férjhezmenetelét jósolta. Zserén a lányok somgallyat tettek a vízbe, hogy karácsonyra kizöldüljön. Ezt magukkal vitték az éjféli misére, utána titokban megérintették azt a legényt, akit ily módon is igyekeztek magukhoz kötni. Luca-napkor vetették el a lucabúzát, ha karácsonyra szépen kizöldül, a következő esztendőre jó termést jósol. Luca napján kezdtek fenni a speciális ostort, a lucasugarat karácsony estéjéig. Azt tartották, ha ezzel pattogtattak,

könnyen lehet kezelni az igavonó állatokat. A boszorkányok felismerésére készült a lucaszék, melyet Luca-naptól az éjféli miséig kellett elkészíteni. A kis méretű, kizárólag fából készített székecskéről úgy vélték, hogy az éjféli misén, ráállva, szarvaik alapján felismerhető válnak a boszorkányok.

Hogy ennyi néphit és népszokás kapcsolódott Luca-naphoz, az kevésbé magyarázható az ókeresztény szűz, Szent Lúcia alakjával és legendájával. Sokkal inkább azzal a ténnyel, hogy ez a nap a Gergely-naptár 1582-es életbe lépése előtt használt Julián-naptár szerint az év legrövidebb napja, a téli napforduló ünnepe, továbbá munkaszünetes törvényt nap volt. Magát Luca nevét is szokás a fényt jelentő latin lux szóval összefüggésbe hozni, egyes helyeken úgy is nevezték, hogy a fényt hozó, Svédországban ilyenkor például mindenhol örmütözeteket gyűjtöttek. Luca aztán idővel a boszorkányok napja lett, hiszen a hosszú éjszaka miatt a gonosz erők ilyenkor árthatnak a legtöbbet varázslataikkal. Míg Szent Lucia tisztelete Itáliában volt a legerősebb, a „démonikus” Lucát a magyarokon kívül horvátok, szlovének, szlovákok, osztrákok részesítették tiszteletben. Luca tehát jó példája annak a sajátos kettősségnek, hogyan keverednek a katolikus népi kalendáriumban a vallási és a pogány kultuszok elemei, szokásai.

A józan szeretet jegyében – Beszélgetés Marton Zsolt kinevezett váci püspökkel

Ez az interjú még a püspökszentelés előtt történt, de mivel jól bemutatja személyét, mi is közreadjuk.

Születési helye, ideje: Budapest, 1966. március 26.
Papszentelés helye, ideje: Vác, 1998. június 20.
Püspökszentelés helye, ideje: Vác, 2019. augusztus 24.

Középiskolai tanulmányait a kecskeméti Piarista Gimnáziumban végezte. 1988-ban diplomát szerzett a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolán. Teológiai tanulmányait 1992-ben kezdte Veszprémben, majd a váci püspök Győrbe küldte. Ezután Budapestre került, a Központi Papnevelő Intézetbe. 1998-ban szerzett teológus diplomát a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán.

Szolgálati helyei:

1998-1999: püspöki titkár és bírósági jegyző
1999-2000: káplán Nagykátán
2000-2003: Dány plébániai kormányzója
2002-2003: Váci Hittudományi Főiskola Levelező tagozatának tanára
2003-2008: a Központi Papnevelő Intézet prefektusa
2008-2015: Felső- és Alsógöd plébánosa, valamint váci kerületi esperes
2015-2019: a Központi Papnevelő Intézet rektora
2019. július 12.: Ferenc pápa a Váci Egyházmegye püspökévé nevezte ki
2019. augusztus 24: dr. Erdő Péter püspökké szenteli Vácon. Megyéspüspöki beiktatása.

Jelmondata: Hűség az Isten (1Kor 10,13)

Ferenc pápa Marton Zsoltot, a Központi Papnevelő Intézet rektorát július 12-én váci megyéspüspökké nevezte ki. Ebből az alkalomból beszélgettünk vele.

– Hogyan fogadta a kinevezés hírét?

– Kettős érzés volt bennem: egyrészt örömmel, másrészt persze izgalommal is. Nagy ajándéknak tartom, hogy abba az egyházmegyébe kerültem főpásztornak, ahol magam is felnőttem. Nagyon szeretem a Váci Egyházmegyét.

A Jóisten rendkívüli ajándékának tartom már azt is, hogy a Központi Szemináriumnak háromszor is – kispapként, prefektusként és rektorként – lakója lehettem, az pedig, hogy most váci püspök leszek, valóban különleges kegyelem. Ugyanakkor drukk is van bennem, hiszen a szemináriumban a kispapokkal, a munkatársakkal és a hívekkel együtt kétszáz emberért voltam felelős, míg a Váci Egyházmegyében százötven pap dolgozik, és körülbelül hatszázezer ember él a területén. Meg kell tanulnom püspöknek lenni – sok

feladat, kihívás és napi szintű döntés vár majd rám.

– Ön több szállal is kötődik Váchoz.

– Valóban, hiszen a dédszüleimnek – akiknek a kommunizmus miatt Pencre kellett költözniük – Vác volt a város. Dédnagyapám Vácott lett eltemetve. Mély és meghatározó családi esemény volt, hogy a deákvári temető felszámolásánál jelen lehettem dédnagyapám exhumálásánál.

Amikor a Zsámbéki Tanítóképző Főiskola levelező tagozatára jártam, sok konzultáció a régi szeminárium épületében volt, ahol most az Apor Vilmos Katolikus Főiskola található. Én maglódi vagyok, ezért kispapként a Váci Egyházmegye papnövendéke lettem. Szívesen emlékszem vissza ebből az időszakból a szünidőkre, arra, amikor a többi kispap testvéremmel moziba vagy sörözni mentünk, készültünk az asszisztenciapróbákra. Igazi nagy élményem volt az első kispapi karácsonyom 1993-ban. Bár távol voltam a családomtól, mégis úgy éreztem, hogy új családra találtam.

Keszthelyi Ferenc megyéspüspök úr szigorú „nagyapapa” volt, egészséges szigorral kezelt bennünket. Pappá szentelésem után kinevezett a titkárának. Persze én szerettem volna valahol káplánként szolgálni, utólag mégis hálás vagyok ennek az egy évnek, hiszen így az egész egyházmegyét megismerhettem.

A váci kötődésem később is megmaradt, a közös rekollekciókra, a nagycsütörtöki közös misékre is szívesen emlékszem vissza. Gödi plébánosként váci kerületi esperes is voltam, harminckét plébánia és huszonhat pap tartozott hozzám.

– Kik voltak a papi példaképei?

– Nagy szeretettel gondolok lelkiatyáimra, így a maglódi Horváth Józsefre vagy a sülyi Szegedi Lászlóra, aki a Tápiómenti Nagyboldogasszony Közösség és az egyházmegyei ifjúsági pasztoráció alapítója. Én tulajdonképpen ebben a közösségben szocializálódtam.

Még világi hallgatóként kezdtem nappali tagozatos teológiai tanulmányaimat Veszprémben, ahol Kuminetz Géza volt rám nagy hatással, ő elsősorban a papi állhatatosságban, hűségben és alázatban mutatott példát. De hálás szeretettel gondolok Schall Tamásra, akinek a plébániáján éltem és szolgáltam.

Kispapként a legnagyobb hatást Bíró László püspök atya – egykori rektorom – gyakorolta rám az ő óriási, alázatos emberségével és befogadó szeretetével. Tomka Ferenc, Vereckei Tamás, Bartók Ferenc bencés, Nemesszeghy Ervin és Benkő Antal jezsuita atyáknak is sokat köszönhetek.

– A püspökszentelés az egyházi rend teljességét adja. A Lumen gentium azt írja, hogy „a püspökök kiemelkedő és szemmel látható módon magának Krisztusnak a tanítói, pásztori és főpapi hivatalában részesednek és az ő személyében cselekszenek”. Rektorként talán inkább a vezetési feladatok voltak előtérben, míg plébánosként a lelkipásztori munka volt az elsődleges. Egy megyéspüspök esetében mind a kettőre nagy hangsúly kerül.

– A zsinati dokumentumok azt is hangsúlyozzák, hogy a püspök pásztora és atya az egyházmegyének, a papjainak különösképpen. Ebben az esetben az atyaság a lelki törődést is magában rejt.

Én rektorként is arra törekedtem, hogy ne csupán egy hivatalnok legyek. Bár nem voltam a kispapok gyóntatója, és püspökként sem leszek az a papjaimnak, mindig igyekeztem megélni egyfajta szeretetteljes lelki atyaságot. Püspökként egy egészséges rendtartás mellett igyekszem majd úgy szolgálni, hogy mindenki

bizalommal fordulhasson hozzám. Akár igent kell mondanom, akár nemet, ebben mindig érezzék a szeretetet, tudják az emberek, hogy mindent értük tesztek.

– *Őn tagja a Fokoláre Papi Közösségnek. Miben erősíti ez a papi szolgálatát?*

– Ezt nagy örömmel vállalom, bár nem szoktam rá külön kitérni, hiszen ha valaki egy lelkiséghez tartozik, akkor annak fő karizmáit az életében kell megvalósítania. Ha ki kell emelnem valamit, akkor elsősorban azt említeném, hogy én papi közösséggel először a Fokoláre Mozgalom lelkiségében találkoztam. Magam nem vagyok szerzetes, de nagyon nagy igényem volt arra, hogy olyan papi közösségben legyek, ahol a papi lelkiség kapcsán és a felmerülő kérdések megbeszélése során igazán mélyre tudunk menni. A Fokoláre mindig tükröt tartott nekem. A hívek hajlamosak arra, hogy a papokat egyfajta piedesztálra emeljék, ebben a közösségben mindig sikerült valamiképp helyrekerülnöm.

A Fokoláre megtartó erőt is jelent, emellett megtanít arra, hogy nem csak olvasni kell Isten igéjét, de életre is kell váltani. Ez pedig nem könnyű, magam is tanulom még.

Fontosnak tartom az egység kultúráját, melyre püspöki szolgálatom alatt is szeretnék figyelni. A Fokoláre erre is nagy hangsúlyt helyez. Mindenkiel keresni kell az egységet – a papestvérekkel, a hívekkel, a testvéregyházakkal, zsidó testvéreinkkel, a más vallásúakkal és minden jószándékú emberrel.

– *Beer Miklós megyéspüspök egy határozott irányít képviselt szolgálatában. Van, amit átvenne ebből?*

– Beer Miklós püspök nagyon népszerű ember, mindenkiel nagyon kedves, szociális érzékenysége példamutató, igazi befogadó személyiség. Valódi evangéliumi ember, aki, ha egy inge van, azt is odaadja a másinak. Ezt a lelkiséget én is szeretném tovább folytatni.

Emellett Miklós püspök az egyházmegye vezetése során igyekezett válaszokat adni az új kihívásokra is, többek között a paphiányra is. A püspök atya hozta létre az állandó kórházi lelkigondozói szolgálatot. Fontos, hogy a pap ellássa szentségekkel a beteg, szenvedő embert, de sajnos hosszabb törődésre bizony nincs mindig ideje. A kórházban szolgáló lelkigondozó viszont mindenkiel tud foglalkozni – persze nem csak a hívekkel, ez ugyanis egy fontos missziós feladat is. Elindult a világi munkatársak – egyháztanácstagok, sekrestyések –, az állandó diakónusok és az akolitusok képzése is. Most az az időszak következik, amikor ezeket a területeket be kell tagozni az egyházmegye munkájába.

Ezen felül a házi gondozói és a szamaritanus szolgálatot is meg kell említeni. Én igyekszem a jó kezdeményezéseket a józan szeretet jegyében tovább folytatni.

– *A Váci Egyházmegye területéhez a budapesti agglomeráció egy része éppúgy hozzátartozik, mint az ország néhány igen szegény térsége. Milyen kihívásokat tartogat ez egy megyéspüspök számára?*

– Az a legfontosabb, hogy mindenütt élő közösségek jöjjenek létre. Mindenkit – a papestvéreket és a világi híveket is – arra kell szeretettel buzdítani, hogy nekünk kell építenünk az Egyházat. Krisztus ott lesz jelen, ahol ezért a jelenlétért mi is hozzáteszük a magunkét. Mindenkinek a maga életállapotában és hivatásában kell szolgálnia Isten országát.

Az agglomerációban nagyon sok gyermek és fiatal él. Itt az lehet a gond, hogy sokan ingáznak. Az aprófalvakban a kicsit kell megbecsülni. Ha van három rózsafüzért imádkozó asszony, akkor rájuk kell építeni, ők lehetnek majd a közösség kovásza. Ha valahol két fiatal van, velük kell egy ifjúsági csoportot létrehozni. XVI. Benedek pápa írt a mustármag reményéről. Szerintem a jövőben a misszió és a kovász Egyházának kell lennünk.

– *Mi lesz a püspöki jelmondata, és miért ezt választotta?*

– Püspöki jelmondatom ez lesz: „Hűséges az Isten” (1Kor 10,13). Ez kapcsolódik a papi jelmondatomhoz. Érettségi ajándéknak maglódi plébánosmtól megkaptam a Beszélgetés a Mesterrel című imakönyvet, amibe ezt a szentírási idézetet írta bele: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az örök élet koronáját” (Jel 2,10). Ezt választottam a papi jelmondatomnak.

Isten hűségét egész életemben megtapasztaltam, különösen a papságom ideje alatt, ezért választottam ezt püspöki jelmondatnak. Fontos, hogy mi is hűségesek legyünk a Mesterhez, az evangéliumi tanításhoz, a hithez és az Egyházhoz. Ezt a Lélek szavára figyelve lehet csak megvalósítani, az Ő hűségére pedig mindig számíthatunk.

– *Kik fogják szentelni?*

– Szentelésemre 2019. augusztus 24-én 10 órakor a váci székesegyházban kerül sor, a főcelebráns Erdő Péter bíboros lesz, mellette Michael August Blume apostoli nuncius és Beer Miklós fognak még szentelni. Bíboros úr személye a magyar egyházat jeleníti meg, de hozzá személyesen is kötődöm, hiszen tanárom volt a teológián, segítő szeretetét rektorként is megtapasztaltam. Nuncius úr a Szentatyát és valamiképp a világegyházat képviseli, míg Beer püspök úr elődömként lesz jelen.

– *Mi lesz püspökként az első teendője?*

– A szentelésem egyben a beiktatásom is lesz, vagyis kánonjogilag ettől az időponttól leszek főpásztor. Az első hivatali napomon szeretném összehívni a közvetlen munkatársakat, velük kell majd áttekintnem az egyházmegye ügyeit. Első pasztorális feladatom az lesz, hogy végiglátogatom a papjaimat. Nagyon fontos, hogy jó kapcsolatot építsünk ki, hiszen együtt irányítjuk az egyházmegye hajóját. Ha a papok a helyükön vannak, ha ők boldog emberek, akkor az én püspöki szolgálatom is gyümölcsöző lesz.

**Fotó: Lambert Attila
Baranyai Béla/Magyar Kurír**

"Kövessétek mindannyian a püspököt, ahogyan Jézus Krisztus az Atyát, a presbitériumot pedig úgy, mint az apostolokat; a diakónusokat úgy tiszteljétek, mint Isten rendelkezését. A püspök nélkül semmi olyat ne tegyetek, ami az egyházzal kapcsolatos. Azt tartásatok érvényes eukharisztianak, melyet a püspök, vagy megbízottja végez. Ahol a püspök megjelenik, ott legyen a sokaság, ahogyan, ahol Jézus Krisztus van, ott van a katolikus (egyetemes) egyház. A püspök nélkül nem lehet sem keresztelni, sem szeretetlakomát tartani; amit azonban jóváhagy, az Istennek is tetsző, hogy biztos és szilárd legyen mindaz, amit tesztek."

Antiochiai Szent Ignác levele a szmirnaiakhoz

Középpontban az Oltáriszentség

A 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve újságunkban új sorozatot indítottunk. Szemelvényeket közlünk Bangha Béla S.J. által szerkesztett: Az Eucharisztia – Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma c. antológiából, mely az 1938-as, Budapesten rendezett 34. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából jelent meg.

Az előző számunkban megkezdett Szunyogh Xavér O.S.B.: Az Eucharisztia tisztelete című írásából idézünk további részletet.

Ezeknek előrebocsátása után rátérhetünk arra, hogy miképp bontakozott liturgiává a keresztény életben az Eucharisztia kultusza, mikor és hogyan alakult a liturgia s mik a jellegzetes vonásai az Eucharisztiaival szemben. A mag, mint említettük, az Úr Jézus cselekedete az utolsó vacsorán. Ezt parancsolta, hogy cselekedjük mi is az ő emlékezetére. És hogy a lényeg még ma is ez a szentmisében, az akkor tűnik ki legjobban, ha párhuzamosan egymás mellé állítjuk az utolsó vacsorának és a szentmise áldozati részének a menetét.

Az Úr Jézus az utolsó vacsorán:

1. előkészítette a kenyeret és a bort;
2. azután hálaadó imádság közben átváltoztatta azokat szent testévé és vérévé;
3. végül kiosztotta tanítványai közt.

A pap a szentmisében:

1. előkészíti a felajánlásban a kenyeret és a bort;
2. azután hálaadó imádság (= a prefáció és a kánon) közben átváltoztatja azokat Krisztus testévé és vérévé;
3. végül a szentáldozásban magához veszi és a hívők közt is kiosztja a szent Kenyeret.

Ezt a magot megtaláljuk minden liturgiában egyaránt. Csak a különböző szertartások és imádságok térnek el. Az eltérésnek oka pedig az, hogy eleinte nem voltak törvénybe foglalva ezek a szavak és cselekedetek. Mindegyik apostol a maga szavaival imádkozott, sőt még később is az apostolok utódai „rögtönözve” imádkoztak. S azonkívül a görögök közt görögül, a szírek közt szírül és a csak latinul tudók közt latinul végezték a liturgiát. Természetesen egyrészt a lényeges részt – magát az átváltoztatást – szinte teljesen egyformán végezték mindig, másrészt a tekintélytisztelet az apostolok és a nagy püspökök sok szavát s mozdulatát állandósította. Így alakultak ki a különböző eucharisztikus liturgiák, melyek a hagyomány szerinti alkotójuknak nevét hordozzák: Szent Jakab, Szent Márk, Szent Vazul, Szent Chrysostomus, János stb. liturgiája. Ezek közül a mi latin nyelvű római liturgiánk Nagy Szent Gergely és I. Kelemen pápán keresztül a hagyomány szerint Szent Péter apostolra vezethető vissza. Túlmenne ezen tanulmány keretén, ha mindegyikkel foglalkoznánk, azért csak a latin nyelvű római liturgia történetét nézzük. Ebből is az Eucharisztia mint áldozatnak a liturgikus kialakulását – másszóval a szentmise történetét – kihagyjuk, mert erről jó magyar könyv is jelent meg, hanem az Eucharisztia kultuszának többi megnyilatkozását nézzük.

Kimondhatjuk, hogy ha az őskeresztények áhítatát vizsgáljuk, akkor bár az Eucharisztia úgy látjuk, mint az Egyház vallásos életének középpontját; – de nem öncélú, hanem arra szolgál, hogy kifejezze az Atya előtt való hódolatot. S az Eucharisztia ezt a tárgyi jellegét más szokásokból is láthatjuk. Így például az Úr testét odaadták a laikus hívők kezébe. Ezek haza is vihették a szent Kenyeret és otthonukban őrizhették. Azokon a napokon tehát, amikor nem volt templomi liturgia, otthon maguk megáldozhattak. Előfordult, hogy a halottak mellé helyezték az Eucharisztia és így temették el. Megtörtént, hogy nyakba akasztva hordották veszedelmes utakon. Gyermeki hittel alkalmazták gyógyszerként a betegségekben. Fontos aktákat, szerződéseket kónszekrált borral írtak alá.

Ha ezek után keressük, mik voltak az Eucharisztia kultuszában a tiszteletadásnak külső jelei, akkor inkább csak negatív tényezőkre tudunk rámutatni. Az volt a tisztelet általános megnyilatkozása, hogy elhagytak minden oda nem illőt és egyes személyeket is távol tartottak a szent titkoktól. Így Origenes, Tertullianus, Szent Hippolytus, Jeruzsálemi Szent Cyrillus a tisztelet megőrzése végett arra intenek, hogy a szent Kenyérből egy morzsa se hulljon a földre és hogy a szent Vérből egy csepp se ömöljék ki. Szent Cyrillus éppen ezért azt tanácsolja, hogy „a balkéz a szentáldozás vétele alkalmával legyen mintegy trónus a jobbkez számára, melynek a királyt kell fogadnia”. Továbbá az amen, mit az Eucharisztia vételekor mondunk, hangozzék úgy el ajkunkról, „mint imádság és tisztelet”. S ő is bátorít arra az általában elterjedt szokás gyakorlatára, hogy a szent eledel magukhoz vétele előtt érintsék meg az ostyával a szemüket; tegyék ujjukat az Úr vérétől még nedves ajkukra s azután így jelöljék meg homlokukat, szemüket és a többi érzékszerveiket. Szent Ágoston beszél a szentáldozás előtti meghajlásról és földreborulásról. Szent Chrysostomus János inti a krisztusiakat, hogy maguktartása legyen olyan, mint az angyaloké: az alázatosság tükröződjék az arcvonásukon és szemük legyen lesütve; – s legyen olyan, mint a katonaké, mikor királyukat várják és köszöntik. – Caesareai Eusebius említi a szentáldozással kapcsolatban a térdhajrást és az imádság jelül a földreborulást s a homlokkal a földnek érintését.

A tiszteletadásnak más megnyilatkozásai a keleti liturgiákból jutottak el hozzánk. Ott alakult ki egy áldoztatási rítus azokon a napokon, amelyeken nem volt áldozat. Állott pedig ez a szertartás különböző imádási formákból, szavakból és cselekedetekből. Ilyen volt a földreborulás és a homlokkal a föld érintése, amint ez Keleten a polgári életben is szokásban volt a fejedelmek és az uralkodó előtt. Ilyen jel volt még a Legszentebbnék különböző eltakarása is, amire különösen Keleten ügyeltek, hogy ne csak idegen szem, hanem a hívők szeme se pillanthassa meg az Urat. Sok helyen függöny takarta el a szentélyt az átváltoztatás alatt; máshol a keleti templomokban szokásos szentképes-fal ajtaját zárták le. Egészen a késő középkorig erősen vitatkoztak a teológusok a fölött, hogy szabad-e a halálos bűnben levőnek az Eucharisztiaira tekintenie. Aquinói Szent Tamás azt feleli: minden megkeresztelt, de csakis az, bűn nélkül megteheti ezt.

Magától felmerül azonban itt egy kérdés: hogyan őrizték az Eucharisztia és mily tisztelettel viseltettek iránta? Már említettük, hogy a legrégebb időben a hívők hazavihették az Eucharisztia, vagy a távollevőknek a diakónusok elvitték és azután a liturgia nélküli napon maguk áldoztak otthon. De hogy ezzel kapcsolatban részesítették-e az Eucharisztiait valami külön tiszteletben, arról semmit sem olvasunk. De azt tudjuk, hogy ugyanakkor már szokásban volt a haldoklókat szentáldozásban részesíteni. A niceai zsinat 13. kánonja már 325-ben így szól: „Meg kell tartani az ősi egyházi szokást, hogy ha valaki közel van a halálához, ne legyen megfosztva az utolsó és legszükségesebb útravalótól.” Erre a célra a püspökök és a papok a házukban őrizték az Eucharisztia. Az Apostoli Konstitúciók szerint az Úr asztala után a maradékot a diakónusnak a pastophorium-ba kellett vinnie. Ez az oltár közelében levő helyiség volt, melyet a mi sekrestyénkkel lehetne egybevetni.

(...) Az edények alakja, melyben az Eucharisztia

tartották, elefántcsontból vagy nemes ércből készült doboz; később nyerték a torony alakot, amelyről vette a lorettói litánia az Urat hordozó Szent Szűz szép jelzőjét: „elefántcsont torony”; vagy kis házikó formát készítettek aranyból (s a Szent Szűz is „domus aurea”, az Úr Jézust rejtő aranyház valóban); még később azután galambalakú kis edény lett, melyet úgy függesztettek fel az oltár előtt, mint a mai nap az örökmécsest. Alakra nézve nem lehetett nagy, mert csak a haldoklók számára szükséges néhány particulát kellett bennök őrizni. A hívők ugyanis a középkor végéig csak magában a szentmisében áldoztak, mégpedig mindannyiszor maguk vitték az adományokat és így azzal az ostyával áldoztak, amit maguk vittek áldozati adományként az oltárra. Nagy Szent Gergely idején, tehát 600 táján még a sekrestyében tartották, de 800 körül már a templomban találjuk vagy az oltárra helyezve, vagy az oltár fölé függesztve.

Még a 9. századból is maradtak ránk utasítások, amik tiltották az oltárok díszítését. Csak az ereklyék, az

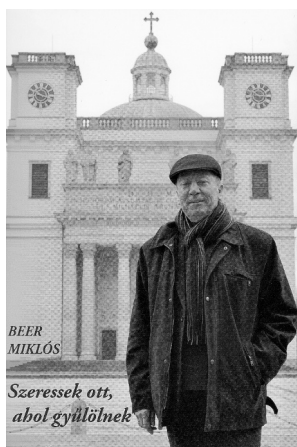
evangéliumos könyvek és a „pyxis” a betegek számára való Eucharisziával lehettek az oltáron. A negyedik lateráni zsinat azonban 1215-ben már nem találta megfelelőnek a lecsüngő és galambalakú tabernákulumokat, mert nem tartották elég biztosnak a tolvajok, „a varázslók és az asszonyok” ellen. (Ennek az érdekes kitételnek az az oka, hogy amint még látni fogjuk, a középkorban sok mindenféle babonás és visszás szokás fejlődött ki az Eucharisztia alkalmazásával szemben.) Így alakultak ki a falba helyezett tabernákulumok, majd a gót stílus korában a Szakramentum-házacsokkák, minő például Nürnbergben a Sankt Lorenz gyönyörű alkotása.

A mai értelemben vett tabernákulumok csak a 16. században kezdődnek, mégpedig a román országokban s onnan terjed át a germán népekhez és azután hozzánk is. De ez már az Eucharisztia kultuszának történetében a második részhez tartozik.

szerkesztette: Hajba Imréné

Beer Miklós: Szeressetek ott, ahol gyűlölnek

Továbbfolytatjuk a püspök atya tanulságos interjúkötetéből származó sorozatunkat, mellyel szeretnénk még szélesebb körben megismertetni a gondolatait.

II. rész – AZ EGYHÁZUNK

"Munkája egyik leghálátlanabb feladata a papküldés.

Nagyon profán oldala ez a szolgálatomnak. Egy püspök olyan, mint egy hadvezér, aki látja, hol van szükség emberre és odaküld valakit. Vagy legalábbis megpróbálja egyenletesen beosztani a papokat. Nagyon nem szeretem azt a kifejezést, hogy „lekipásztori ellátás”, mert túlságosan szervezeti íze van. Ha visszagondolok az elmúlt évekre, áthelyezésekre, valahogy mindig megvalósult egy életszerű kapcsolat. Úgy élem meg a kérdést, hogy bár próbálok a lehető legnagyobb körültekintéssel és gondoskodással állni az áthelyezésekhez, az én szerepem mégiscsak eltörpül. Kapok egy gondolatot, egész véletlenül megszólít valaki, felhív, és világossá válik, kinek hol kell szolgálnia.

Szabad a híveknek lobbizniuk?

Ez egy kedves emberi dolog. Az persze bánt, amikor valaki kifejezetten harcias, majdhogynem fenyegető. Akkor valami nagyon nagy baj van. Akkor hiányzik a megköszönni és elengedni lelkület. Egy érett egyházközségi életnek a jellemzője a szép átadás.

A papokra is érvényes, hogy nagyon sokfélék. Van, aki nagyon nehezen tud váltani, túlságosan leköti magát, vagy egyszerűen csak ragaszkodik a szoba berendezéséhez. Ahelyett, hogy szabadabbá válna. Még ha nehéz is. Nagyon meghatott, amikor egy kedves papunk bejött Verőcére, a Migazzi-otthonba, egyetlen bőrönddel. Érezni lehetett rajta, hogy az idősotthonra csupán átmeneti szálláshelyként tekint, mert már a mennyországba készül. Annak örülök, amikor a templomba járó emberek imádkoznak a papjukért, segítik, vele együtt gondolkoznak, de nem sajátítják ki. Megértik, hogy valamennyien egy nagy közösséghez tartozunk. Persze fontosak a személyes kapcsolatok, de még fontosabb megélni, hogy mi közösen vagyunk az Isten népe.

El kell fogadnunk azt is, hogy egyikünk sem tökéletes, nincsenek tökéletes papok sem. Mindenkinek más az erőssége. A hiteles közösségi élethez persze arra is szükség van, hogy a hívek is érezzék, nekik is hozzá kell tenniük a magukét.

Mióta az eszemet tudom, azt hallani, hogy kevés papunk van. Már maga Jézus is biztatott: az aratni való sok, a munkás kevés. Ez egy nagyon érdekes felhívás tőle. Arra hív, hogy imádkozzunk, kérjük az aratás urát.

Kiből lesz pap a mai világban?

Meggyőződésem, hogy az Úristen továbbra is személyesen szólít meg, hív fiatalokat, ahogy Jézus is meghívta a tanítványokat, az első apostolokat. Ez ma is így van. Ezt a hívást persze könnyebben meghallja az, aki vallásos életű családban nevelkedett, vagy látott egy vonzó életű papot maga körül, de legalább ilyen fontos tényező az is, ha valakit olyan, nem kiszámítható, nem megmagyarázható indítások, élmények érnek, amelyek megérlelik benne, hogy ez az útja.

Szoktam mondani, hogy ne mi kényszerítsük, manipuláljuk a fiatalokat a papság felé, hanem engedjük, hogy az Úristen hívja őket. (...)

Jó pár évvel ezelőtt úgy fogalmaztam meg ezt a kérdést, hogy mégiscsak igaza van Marxnak, miszerint a fejről állítsuk talpára a rendszert. Ne éretlen gyerekeket iskolázzunk a papi szolgálatra. Jobb lenne hagyni, hogy előbb felnőtte váljanak. De a hitükben is! Lehet persze, hogy így az illetőnek időközben családja is lesz, de mégis azt hiszem, az ember 35-40 éves korára nagyobb eséllyel ismeri fel, hogy milyen feladatra szánja az Úristen. Jó eséllyel előfordulhat aztán persze az is, hogy valaki nem nőül meg, és nem azért, mert „defektje” van, hanem mert az élményei, a tanulmányai, a munkái arra predesztinálják, hogy másokért vállaljon áldozatot. Tapasztalatból mondom: az igazán jó papjaink felnőttként választották a hivatásukat, volt előtte civil életük is.

Én tehát mindenképp az Úristen személyes hívására helyezem a hangsúlyt, ami biztos, hogy továbbra is létezik. Ez egy meglévő, valós jelenség az egyház életében. A meghívások persze sokfélék. (...)

Ha meg is hív valakit az Úristen, nagy kérdés, milyen pap lesz belőle.

Egyszer valaki arról beszélt nekem, hogy volt az egyik faluban egy nagyon jó pap, aki azonban nem volt pásztor. Első hallásra nem is értettem, mire gondol, de aztán világos lett. Ez a pap minden feladatát tökéletesen ellátta, igényesen prédikált, tanította a hittant, semmi kifogás nem lehetett ellene, de nem volt kapcsolata az emberekkel. Nem ment utánuk. Űlt a plébánián, mint egy hivatalnok. Azaz tényleg nem volt pásztor. Azt kell kikönyörögnünk a Jóistentől, hogy adjon pásztori lelkületű vezetőket.

Szőrnyű tragédia a „megélhetési pásztorokodás”. Egy pap nem nyugtathatja meg magát azzal, hogy nincs felesége, és majd önmagában véve emiatt felnéznek rá. A napokban látogattam el egy plébániára egy jó paphoz. Arról beszélgettünk, hogy a templom kiürült, az egyházközség élete elsivatagosodott, az emberek már alig járnak szentmisére. Mert így dolgozott az elődje. Az ellenpélda az, hogy ahol szent életű a pap, ott élet van. Még a halála után is. Ha ilyet lát az ember, és picit megkaparja a felszínt, mindig kiderül, hogy vagy a jelenlegi pap, vagy a közvetlen előd micsoda kiváló pásztor lehetett. Odaadott életű ember.

A papság és a hívek megtérését nem szabad különválasztani egymástól. Létezik a jelenség a hívek között, hogy amikor valaki nagyot csalódik egy papban, kijelenti, ő bizony nem megy többé ennek az atyának a miséjére. Ezt érthető, de nem menthető hozzáállás. Nagyon megfontolandónak gondolom azt a megállapítást, hogy a hívek általában olyan papot kapnak, amelyet megérdemelnek. Mert vajon kiimádkozzák-e a jó papot, segítik-e, védik-e, harcolnak-e érte?

Egy igazán jó barát a papnak is megmondja, hogy atya, ezt nem kéne, nem így kéne. Az állandóan fontoskodó hívek persze más műfajt képviselnek, de aki őszintén szól, azt a papnak meg kellene hallgatnia. És akinek van jó szándékú gondolata, az ne bújjon el a kényelem mögé, bátran mondja el a papjának, amit gondol, segítsen neki. Azt ugyanis nagyon könnyű mondani, hogy ja, hát ha ilyen, akkor nem megyek a miséjére. A felelősség kölcsönös. Érezzük az összetartozást! Mert mindannyian más feladatot kaptunk „Krisztus rendjében”, az egyházban, de felelősek vagyunk egymásért. (...)

Még gyerekkoromból emlékszem erre a megjegyzésre: azért egy pap is ledolgozhatná a napi nyolc óra munkaidejét. A felvetés ma is jogos. Elmondja valaki a reggeli misét, aztán eltűnik. Vagy ha esti misét mond, hol volt napközben? Nem szabadna, hogy kimerüljön egy pap tevékenysége abban, hogy misézik, olykor temet, még ritkábban esket, aztán pedig ki tudja, hol van. Ez így kevés. Vasárnap a legtöbb pap valóban kitesz magáért, a három átélt szentmise után senki sem kérheti őket számon. De hétköznap éppen ezért kellene valami egészen mást kitalálni. Legyen egyik nap bibliaóra, a másik nap filmklub, esetleg felnőtt hittan, de tovább megyek, menjen ki az utcára, menjen az emberek közé. Vagy ne csak első pénteken menjen beteget látogatni, mert ez is rutinszerűvé vált. Két-három idős embert mindennap nyugodtan fel lehet keresni. Menjen be a kórházba, az öregotthonba, az idős embereknek hihetetlen szükségük lenne ezekre a látogatásokra. Szerencsére a jó papok mennek is. Szoktam ajánlani azt is, hogy hétköznap esténként ne a templomban misézzenek öt kedves, rózsafüzes néninek, lehetne ezeket a miséket családoknál tartani, ahova el lehetne hívni a szomszédokat is, utána vacsorázni, beszélgetni egyet, de még akár közösen megnézni egy meccset is. Nagyon fontos, hogy a papoknak legyen ötletük, mit csináljanak. A lényeg, hogy az emberek között legyenek. Nagyon sok a lehetőség.

Amikor például kalákában építenek egy házat, ha van egy szüreti felvonulás, ha van egy disznótör, legyenek ott, legyenek jelen. És nemcsak a különleges alkalmakkor, hanem a mindennapi életben. Az iskolában, a gyerekek között, vagy amikor egy családban gyász van. Az ne csak egy formális dolog legyen. Ne arra várjanak, hogy majd a család jön „megrendelni” a temetési szertartást – jó pénzért -, hanem előzzék meg, ők menjenek lelki vigaszt nyújtani. Bármeddig folytathatnám. Egy talpraesett pap megtalálja a helyét.

Nagyon nagy csábítása a mai papságnak, hogy arra hivatkozzanak: négy-öt falut is el kell látni, és ezért folyton csak az autóban ülnek, rohangálnak egyik helyről a másikra. Mindig azt mondom: nem ez a dolguk. Inkább ritkábban jussanak el egy helyre, de legyenek ott egész nap. A jelenlét nagyon fontos. Ahogy a munkatársak képzése és kiválasztása is. Érdekes változása egyházunk életének, hogy megszűnőben az egyszemélyes plébánosság. Mintha az Úristen arra akarna vezetni minket, hogy ha kevesebben vagyunk, ne rohangáljon az az egy szem pap össze-vissza, hanem ossza el a feladatokat. Ezért gondolom jó dolognak az akolitusképzésünket. A váci egyházmegyében már sokkal több akolitusunk van, mint papunk. Az akolitus három feladatra kap felhatalmazást: közösség építésére, igeliturgia vezetésére és áldoztatásra. Hadd maradjon a pap egész nap az egyik faluban, a másik helyen pedig legyen igeliturgia.

Hacsak nem azt mondják erre a hívek, hogy „csak” igeliturgiára nem mennek, ezért inkább otthon maradnak.

Ezeket a hangokat én is hallom, de ez butaság. Hosszú folyamat lesz még elhinni, hogy az igeliturgiával nincsen semmi baj. Ötszáz éve velünk élnek a protestánsok, és meg sem próbáltuk megérteni, hogy mit miért csinálnak. Náluk sincs minden vasárnap úrvacsora. Istentisztelet igen, ahogy mi is sok helyütt rákényszerülünk az igeliturgiára. Annyira elbizakodtunk, annyira különbnek gondoltuk magunkat a protestánsoknál, hogy folyton azt hangsúlyozzuk, hogy látjátok, nálunk bezzeg mise van! Pedig a vasárnap megünneplése, amikor megadjuk az Úristennek a tiszteletet, az igeliturgián is megvalósul. Nem sietünk, meghallgatjuk a Szentírást, átgondoljuk a gyönyörű evangéliumi részeket, lélekben együtt lehetünk, átélhetjük a teremtés csodáját, kérhetjük a Szentlelket, imádkozhatunk és nem utolsósorban áldozhatunk is. Ne becsüljük le mindezt! És ha csak lehet, vasárnap menjünk templomba, ne próbáljuk meg „letudni” szombatot, mert éppen akkor van kedvünk hozzá.”

(folytatjuk)

szerkesztette: Jánosi Erika

Kornél atya válaszol

1. Azért nem megyek szívesen a templomba, mert kínosan érzem magam, ha elfoglalom másnak a helyét, ugyanis többször előfordult, hogy rám szólt valaki, menjek beljebb, mert ő szokott ott ülni. Valóban van fix helye a templomba járóknak?

A választ azzal kezdem, hogy a templomban mindenkinek van helye, abban az értelemben, hogy Jézus és egyháza minden embert szeretettel vár. Megszabott, rögzített helye azonban csak a papnak van, illetve a szentélyben szolgálatot teljesítőeknek. A templompadokban ki-ki oda ül, ahová szeretne, mert nincsenek kiváltságok, rangok, hanem egyformán értékesek vagyunk Isten szemében.

Kétségtelen, a régi világban létezett templomi ülésrend, pl. a nemek szerinti elkülönülés: férfiak jobb oldalon, nők a bal oldalon foglaltak helyet. Ezenkívül a generációk szerinti elhelyezkedés vált általánossá. Napjainkban inkább már csak történelmi érdekesség, hogy egykoron a falusi templomokban legelöl álltak a gyerekek, mögöttük a padok kezdetéig a hajadonok.

A legények vagy a lányokkal egy vonalban a férfiak oldalán, vagy a sekrestyében, esetleg fent a karzaton álltak. A lányok közül mindenki arra törekedett, hogy a legelső sorba jusson, az eladólányokat megillető helyre. Ha valamelyik közülük férjhez ment, mindenki igyekezett annak a helyére kerülni, a „leghíresebb lányok” közé. Minden lány csak a megszokott helyére állhatott, még akkor is, ha már vénlánynak számított.

Házasságkötés után az új menyecske és az új ember továbbra is álltak a nők, ill. férfiak oldalán, és csak a tizedik házassági évforduló után ülhetett a menyecske az első székbe. Három évnél tovább viszont nem illette meg őt az első szék, át kellett adnia az új menyecskének, s neki egy paddal hátrább kellett ülnie. A második székből hátrább választott helyen maradhatott öregségére is.

Fiatal házas férfiak gyakran továbbra is a karzaton álltak, de csak a tíz évnél nem régebbi házas emberek. Általában akkor jöttek le a karzatról, ha édesapjuk halálakor a helyét elfoglalhatták. Házas férfiak a kórus alatt, a templomajtóban vagy a templomon kívül álltak. Idősebb férfiak a padokban ültek.

Lehet, hogy ma már mindez megmosolyogtatónak tűnik, ráadásul semmi köze az evangéliumi elvekhez, mégis elgondolkodtató, mert mai, demokratikusnak mondott, valójában

káoszos és zűrzavaros világunktól eltérően egy rendezett társadalom képét tükrözi, melyben mindenki tudja a helyét és a dolgát.

Visszatérve a kiindulóponthoz: jelenleg oly nagy a szabadság, hogy bármelyik helyet tetszőlegesen választhatjuk, de csak úgy, hogy a figyelmes szeretet követelményét is megtartjuk. Ehhez egy 1958-ban kiadott, "Hogyan kell viselkednünk a templomban?" című katolikus füzetecskéből idézek: "Az Isten házában nem ülök a pad szélére. Mások is szeretnének leülni, de nagyon sokszor nem merik zavarni a pad szélén 'elmerülten' imádkozót. Tehát ott helyet foglalni akkor, amikor a közepén is van hely, szeretetlenség, mert ezzel esetleg idősebb vagy fáradtabb embertársainkat megfosztjuk az ülés lehetőségétől."

S ha nem veszi kioktatásnak, még egy jó tanácsot adnék: ne kifogásokat keressen, hogy miért nem jön a misére, inkább Isten akaratát keresse, vagyis mindenképpen vegyen részt rajta. Megéri. Én, ha soha sem ülhetnék le, sőt minden vasárnap egy lábon állva kellene a templomban lennem, akkor is szívesen jönnék, mert valóban ragaszkodom Jézushoz.

2. Keresztény szülőként hogy viszonyuljak a karácsonyi Jézuskához, vagyis hamis-e azt állítani kisgyermekeimnek, hogy a Jézuska hozza az ajándékot, miközben már osztálytársai is pedzegetik az iskolában, hogy ez nem így van?

A gyerekek életében biztosan mérföldköri karácsonyi titkának mélyebb feltárulása. Kicsiny korban nem muszáj elvenni tőlük a csillagszórós, varázslatos ajándékvárást, ez pszichológiailag elfogadható. De amikor eljön az ideje, lassan vezessük át csemetéinket a bibliai Betlehem valóságába, és mindenképp jussunk el a jézuskázástól az Úr Jézusig. Ám ez ne egy füllentés leleplezése legyen, hanem elérés a szép karácsonyi élményből az evangélium tanításának értelmezéséig.

Egyébként is pedagógiai alapszabály, hogy olyat sose mondjunk a gyerekeknek, amit később esetleg kínos magyarázkodással kell korrigálni (pl. a babát a gólya hozza, a Mikulás bebújt az ajtó alatt és a cipődbe rejtette a csokit stb.), hanem úgy kell ezeket megfogalmazni, hogy az ő értelmi szintjének megfelelő igazságot tartalmazza. De mindig az igazságot, és még véletlenül se hazugságot, mert ezt a gyerek -miután rájött, hogy átverték- olykor súlyos bizalomvesztésként éli meg a szülő felé.

Hogy visszatérjek a konkrét

kérdésre: helyes elbeszélgetni a gyerekekkel arról, hogy Isten legnagyobb ajándéka Jézus, aki az üdvösségünkért jött el, és erre emlékezve az ő születésnapján megajándékozunk egymást.

S tulajdonképpen még az is igaz, hogy Jézustól kapunk ajándékot, mert ő a szülők szeretetének közreműködésével teszi ezt. Ne felejtjük: a szeretet képessége nem evolúciós termék az emberiség életében, hanem Isten adománya. Tehát végsősoron mégiscsak a Mennyei Atyának és Jézusnak köszönhetjük, ha a szeretet meglepetésekben is kifejeződik.

Végül a téma kapcsán nagy nyomatékkal kérek minden katolikust, ne használjuk a teológiai helytelen "Jézuska" szót. Azt mondhatjuk, hogy kis Jézus, illetve gyermek Jézus, de a kicsinyítőképzős alakot tudatosan kerüljük el, még akkor is, ha látszólag ez egy kedveskedő formula. A Biblia soha nem írja le ezt a téves szót, hogy Jézuska. Miért?

Azért, mert a "Jézus" név zsidó eredetű, ahéberül "Jesua" vagy "Jehosua", amely azt jelenti, hogy "Isten a szabadító". Márpedig az "Isten" kifejezés nem látható el kicsinyítő képzővel, mert ezzel a végtelen fölségű Teremtőt degradálnánk, fokoznánk le.

Ráadásul Jézusban (még kisbaba korában is!) a végtelen nagyságú Szentháromság második személye, a Fiúisten van jelen, és ez a tény a rossz szóhasználattal nem csökkenthető.

Tehát nincs Istenke, Jézuska, de van Isten és Jézus.

Ráadásul pszichológiailag igazolt tény, hogy amit mondunk és gondolunk, az visszahat személyiségünkre, vagyis akik állandóan Jézuskát meg Istenkét emlegetnek, azoknak a hitük is deformálódik, és csupán hitceskét fog jelenteni.

Tessék megnézni a több milliós magyar katolikust, akinek a többsége jézuskázik, miközben nincs életképes, mindent felülmúló keresztény hite, és valódi kapcsolata a fenséges Istennel.

Ha ezeket megértetjük gyermekeinkkel (28. éve iskolában tanító pedagógusi minőségemben kijelentem, hogy ez lehetséges), akkor többet tettünk helyes hitük kialakításában, mint ezernyi jó szándékú, de bárgyú és helytelen jézuskázással.

Továbbra is érdeklődéssel várom kérdéseiket.

Egy kis nevetető

A lóversenypályán valaki észreveszi, hogy egy pap lopózik be az istállóba, és az egyik lovat megáldja. Megjegyzi a lovat, majd csodálkozva látja, hogy a következő futamot az addig esélytelennek tartott állat toronymagasan megnyeri.

A következő héten futam előtt elbújik az istállóban. Jön megint a pap, megáld egy másik paripát. Emberünk rohan a bukmékerhez, feltesz 5 dollárt a lóra, majd amikor tényleg a megáldott ló nyer, besöpri az 50 dollárnyi nyereményt.

Kis idő múlva megint meglesi a papot, majd a sikeres fogadás után 20000 dollárral lesz gazdagabb. Ezen felbuzdulva mindenét eladja, majd miután ismét kileste a pap áldásosztó tevékenységét, minden pénzét ráteszi a lóra. Azonban ezúttal az állat teljesen lemarad, majd féltávnál összeesik és kileheli a lelkét.

Emberünk felháborodva rohan a paphoz:

- Atyám, miért tette ezt velem? Eddig ahányszor megáldott egy lovat, az nyert, ez meg most még a célba se tudott bevánszorogni!

A pap a fejét csóválja:

- Látod, fiam, ez a baj veletek, protestánsokkal. Nem tudjátok megkülönböztetni az áldást az utolsó kenettől...

Nos, milyen volt a prédikációm? -kérdezi a káplán a főnökétől.

-Jó -feleli a plébános-, ami a mélységből hiányzott, azt hozzáadtad a hosszúságban.

A kisváros plébánosa kihallgatáson van a püspöknél, és nem győzi sorolni rossz híreit: hétköznaponként egyre kevesebben járnak a templomba, csökken az esküvők és a keresztelők száma, vasárnap nagyon kevesen áldoznak a hívek...

- Valami jó híred nincs? - kérdezi a püspök.

- Hát... elmondhatom, hogy a kilences mise közönsége hétről hétre nő.

- Ez nagyszerű ! Milyen mise az?

- Gyerekmise.

Egy rendőr félreállít egy csigatempóban haladó kocsit, amiben apácák ülnek, és megkérdezi a volánnál ülő nővért:

- Miért vezetett ilyen lassan?

- Láttam ezeket a táblákat a 31-es számmal, és be akartam tartani a sebességhatárt.

- De hát az az út száma, nővér, ez a 31-es út!

- Jaj, elnézést, biztos úr, ezt nem tudtam.

A rendőr a hátranéz a többi apácára és látja, hogy rémülten szorongatják egymás kezét és falfehér az arcuk.

- Mi történt velük? - kérdezi az első apácát.

-Tudja, biztos úr, most nemrég tértünk le a 311-es útról...

Laudate Dominum

***Az Üllői Katolikus Egyházközség negyedévenként
megjelenő lapja,
XVII. évfolyam 4. szám***

Felelős kiadó: Kovács Kornél plébános

Szerkesztették: Mezei Zsófia és

Fazekas-Szücs Péter

*Munkatársak: Hajba Imréné, Jánosi Erika, Bali János,
Farkas Vajk*

Szerkesztőség elérhetősége: 2225 Üllő, Templom tér 4.;

Tel.: 29/263-005, laudatedominum@freemail.hu,

nyomdai kivitelezés: Pátia Nyomda Zrt.

Túrmezei Erzsébet: Gyertya

Kis karácsonyfagyertya. Szép fehér.

Felül törött. Talán semmit se ér.

A belén észrevenni már, hogy égett.

S én mégse dobom el mint semmiséget.

Nézem, elémbé állítom,

Majd a kezembe' forgatom.

A cirádáit, ferdességét,

törött voltát, sok betegségét

mind tudom már, mind ismerem.

Igénytelen, értéktelen.

Szépsége, ékessége, ára

nincs semmi. Mégse dobom el.

Félreteszem karácsonyfára.

Majd a lángjába néz szemem,

s nem lesz nekem

igénytelen, értéktelen.

Sok betegsége, ferdessége,

törött volta nem semmiség-e,

ha ott lobog az ágon,

s vezérlöm, világom,

útmutató fény Betlehem felé?

Tekintetem sugarát issza,

lelkem száll századokon vissza:

a nagy csodát csodálja újra

és megremeg belé.

Magában semmi. Félredobnám.

De ha zöld fenyőről ragyog rám,

a szívem fölviszi az égig,

az eget meg lehozza hozzám.

Kezembe' forgatom, nézegetem,

s valami egyre azt súgja nekem,

hogy ez a kis gyertya az életem.

Görbe, törött, beteg.

Valami, amit senki nem keres,

mert észrevenni nem is érdemes.

Végigélni se volna érdemes,

ha nem lenne karácsony...

ha ki nem gyúlhatnék sokadmagával

karácsonyesti csodálatos fákön...

ha Betlehem felé utat mutatva,

nem ragyoghatna, nem világolhatna,

végigélni se volna érdemes.

*De van karácsony, s én úgy szeretem
kis gyertyaéletem.*

*Ameddig karácsonyra vártam,
értelmét, célját soká nem találtam.*

Míg egy szép angyalénekes,

halk estén Betlehembe értem,

s fel nem ujjongtam: „Most már értem,

Most már tudom, miért is élek

ezen a nagy sötét világon:

hogy világítson kicsi gyertyalángom

előre, Betlehem felé

és megváltatlan, Megváltóra váró,

sok emberszív dobbanjon meg belé.”

Kis karácsonyfagyertya. Szép fehér.

Felül törött. Talán semmit se ér.

De ha zöld fenyőről ragyog rád,

a szíved felviszi az égig,

az eget meg lehozza hozzád.